

JOSEP PONT I SANS

El Museu de Lleida

Des del meu punt de vista, sempre he cregut que les reivindicacions del Govern aragonès i de l'Església espanyola, pel que fa a les parròquies de la Franja de Ponent i al patrimoni artístic del Museu de Lleida, Diocesa i Comarcal, eren un tema que ultrapassava les fronteres estrictament eclesiàstiques i fins les del propi territori. La segregació de parròquies i acte seguit la reclamació dels béns artístics és, per desgràcia, una pràctica perfectament calculada i de conseqüències negatives no només per a Lleida, sinó per a tot Catalunya. Per tant, cal que ens traiguem la bena dels ulls, perquè el problema de l'art del Museu de Lleida no és exclusivament d'un territori o d'un bisbat, sinó que estem parlant de protegir el patrimoni artístic d'un país.

Mogut principalment per un sentit pedagògic, el bisbe Messeguer creà fa un centenar d'anys el Museu Diocesà, que complementaria les càtedres d'arqueologia i història del seminari. El seu fons es nodria d'obres pròpies, d'obres que procedien del territori de la diòcesi i d'altres que es trobaven en desús litúrgic, en perill d'espoli, d'abandó o degradació, que provenien principalment del desmantellament de la Seu Vella de Lleida. Aquesta actuació va permetre de salvaguardar i de conservar un conjunt de peces que altrament difícilment hagueren arribat fins als nostres dies. Pensem que a principis de segle molt del patrimoni artístic d'aquest país no va tenir la mateixa sort i anà a parar a col·leccions privades o, fins i tot, a museus d'altres continents.

Com ja he dit altres vegades, la sagnia de parròquies de la Franja de Ponent no és una estratègia de quatre dies sinó de molts anys enrere. Això que tan fàcilment s'aconseguí l'any 1995 (la segregació de més d'un centenar de parròquies), resulta que als anys setanta s'evità arran de l'enèrgica oposició de l'Església catalana, encapçalada aleshores per l'arquebisbe de Tarragona,

Josep Pont i Gol, i el seu secretari, el bisbe de Solsona, Antoni Deig, conjuntament amb altres bisbes d'aquella època que foren clau per a aquest país. Evidentment han canviat molt les coses d'aleshores ençà i l'actual conjuntura eclesiàstica i política, com s'ha demostrat en aquest cas, ens és del tot desfavorable.

Tot té una explicació, però. D'entrada, les fronteres religioses i les fronteres administratives de l'estat espanyol no coincideixen gairebé enlloc: no és

“Per la mateixa regla que apliquen els aragonesos, s'haurien de disgregar tots els museus diocesans i no diocesans, començant pel Prado o el Louvre”

ben curiós, doncs, que l'església i govern espanyols qüestionin únicament els límits religiosos i administratius de Catalunya (Lleida i Tortosa)? Una altra observació: quan es remou de nou el procés de segregació de parròquies, al capdavant de la Conferència Episcopal Espanyola hi trobem un aragonès, Elías Yáñez, que s'entén la mar de bé amb un altre aragonès, aleshores ministre espanyol, Juan Alberto Belloch, i amb un representant al Vaticà, Martínez Somalo, de conviccions públicament i notòriament anticatalanes. Paral·lelament, ens trobem amb una Església catalana que va perdre pes específic, mancada de reflexos i de lideratge

—com queden de lluny els postulats marcats pel llibre *Arrels cristianes de Catalunya!*—. Aquest enervament comportarà que dins de l'Església catalana no es produeixin posicionaments obertament contraposats a la desmembració de la Franja i, en conseqüència, aquesta *submissió* dels nostres i la propotència dels altres donarà peu que es reclami una part del patrimoni artístic del Museu de Lleida i a la lamentable situació que ens trobem ara.

Com a estratègia, el bisbat de Lleida exigeix que ni la societat ni els estaments polítics no intervinguin en el litigi, mesura que provoca les meves lògiques discrepàncies. Més clarament, un alt càrrec de la jerarquia eclesiàstica em contestà: “Si nosaltres ho espatllem, ja ho arreglarem els polítics” (!). Però assumirem la no-intervenció política per tal de no interferir en el procés i per donar una imatge d'unitat. Per aquest motiu, les institucions acorden de treballar des d'un segon pla i puc testimoniar positivament com aquestes han anat recollint documentació i han facilitat tot el suport tècnic, econòmic i humà de què han disposat. Fins i tot, s'intentà de parlar directament amb la nunciatura del Vaticà a Espanya, però el senyor Lajos Kada (de trist record per les seves manifestacions contra Catalunya i, més recentment, pels seus tèrbols negocis de compra-venda d'art) es negà a rebre el president de la Diputació de Lleida, cosa que no féu amb les autoritats aragoneses.

Mentre no es demostrï el contrari, la sentència del Vaticà evidencia una pobresa argumental dels demandants sense precedents. És a dir, que les reclamacions de l'església aragonesa, en la majoria de casos, no tenen ni cap ni peus, com tampoc no tenen una base jurídica de pes, fins al punt que algunes d'aquestes reclamacions no van ser ni admeses a tràmit per la Generalitat, per defecte de forma. Les pretensions aragoneses per apropiarse del que no és